

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume: 21 Issue: 4 Year: 2024

A case study on the problems experienced by foreign high school students

Yabancı uyruklu lise öğrencilerinin yaşadıkları sorunlar üzerine bir durum çalışması¹

Meryem Oksüzoğlu²
Ayşe Bayırlı³

Abstract

Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) has become a country that receives continuous immigration. Children of immigrant families who come to work have adaptation problems and this significantly impacts their education. This paper aims to identify the problems these high school students experience and propose possible solutions in addition to the precautions already in place. In this research qualitative method was used. 20 teachers, 4 vice principals and a school principal participated in the research. Eight semi-structured questions were asked of the participants to get their opinions on data collection. Obtained data were interpreted and analysed through themes. From the findings, it was determined that the fundamental issues were language skills and economic problems. It is identified that these fundamental problems trigger other problems which make processes more complicated for students. No official practice was observed at schools; however, some subject teachers volunteered, besides the counselors, to help solving students' problems on a voluntary basis. It has become clear that formal and

Özet

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), sürekli olarak göç alan bir ülke durumuna gelmiştir. Ülkeye gelen göçmen ailelerin çocuklarının okulda adaptasyonla ilgili sorunlar yaşadıkları ve bunun eğitimlerine ciddi şekilde yansıdığı görülmektedir. Bu kapsamda yapılan bu çalışmada, KKTC'de devlet okullarında (14-16 yaş) eğitim gören 3. ülke vatandaşı göçmen ailelerin çocuklarının okullarda yaşadığı sorunların belirlenmesi ve bu sorunların giderilmesine yönelik atılacak adımların neler olabileceği konusunda görüş ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında 20 öğretmen, 4 müdür yardımcısı ve bir okul müdürü katılımcı olarak yer almıştır. Katılımcılara sekiz adet yarı yapılandırılmış soru sorulmuş ve ulaşılan veriler incelenerek tematik değerlendirilmiştir. Ortaya çıkan bulgularda, öğrencilerin öncelikli sorunlarının dil yetersizliği, kültür farklılığı ve ekonomik durumlarından kaynaklanan sorunlar olduğu ortaya çıkmıştır. Okullarda bu sorunların giderilmesine yönelik resmi bir program bulunmadığı, rehber öğretmenler ile

¹ Bu araştırma "Yabancı uyruklu öğrencilerin okullarda yaşadığı sorunlar üzerine bir durum çalışması" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir. (Akdeniz Karpaz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü)

² Doç. Dr., Akdeniz Karpaz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, meryem.oksuzoglu@akun.edu.tr

³ Orcid ID: [0009-0006-3226-8898](https://orcid.org/0009-0006-3226-8898)

³ KKTC Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Müdürü, fatosbyrbayirli@gmail.com Orcid ID: [0009-0004-5383-8955](https://orcid.org/0009-0004-5383-8955)

effective policies need to be developed in order to solve the problems of foreign students.

Keywords: Immigration, Education, Foreign Student, Problem, TRNC.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

bazı branş öğretmenlerin gönüllü olarak çaba gösterdiği görülmüştür. Araştırma sonucunda, göçmen öğrencilerin sorunlarının giderilmesinde resmi olarak etkili bir politika geliştirilerek uygulamaya konmasının gerekliliği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Göç, Eğitim, Yabancı Uyruklu Öğrenci, Sorun, KKTC.

Giriş

Uluslararası Göç Örgütü (IOM)'nin verdiği raporlarında, uluslararası göçlerin giderek artış gösterdiği belirtilmektedir. Savaş veya ülkelerindeki merkezi otorite ile anlaşmazlıklar nedeniyle yaşadıkları kendi topraklarından ayrılmak zorunda kalan çok sayıda insan toplulukları vardır (Gül ve Boyraz, 2021). Bu insanların bir kısmı da iş, eğitim ya da daha yüksek hayat standartları için başka ülkelere göç ederek yaşamlarını devam ettirmeyi seçmektedirler. 2005'te 191 milyon olduğu tahmin edilen uluslararası göçmen sayısı beş yıl içinde 214 milyon olarak öngörülmüştür (Özyakışır, 2017). Bundan da göç olgusunun ne kadar hız kazandığı anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda, bulunduğumuz zaman aralığını "göç çağı" şeklinde ifade etmek yerinde olacaktır (Miller ve Castles, (aktaran Ünal, 2014). Göçün zamanla zincirleme bir şekilde meydana geldiğini ifade eden Ravenstein (1889), göç kabul eden ülkelerin, göç de verdiğini ifade etmiştir (Aktaran, Çağlayan, 2006). Bu doğrultuda, gerçekleşen her bir göç yenisine temel oluşturarak, başka göçlerin oluşmasına neden olmaktadır. O halde Ravenstein'un yorumuna dayanarak, göçün zincirleme ve birkez başladığında arka arkaya yaşanan bir süreç olarak ifade edilmektedir (Çağlayan, 2014). 1970 ile 2000 Yılları arasındaki 30 yıllık bir zaman diliminde gelişmiş ülkelerin göçmen payı iki katına ulaşmıştır (McCann, Poot ve Sanderson, 2010). Dünya Bankası'nın 2016 verileri dünyadaki insan nüfusunun %3,4'ü kendi ülkelerinden başka bir ülkede hayatını devam ettirmekte olduğunu göstermektedir (IOM, 2011 ve Özyakışır, 2017). Bu veriler 2015 yılında 244 milyon göçün gerçekleştiğini göstermesi göçmen nüfusun her geçen gün giderek çoğaldığına işaret etmektedir (IOM, 2018). Yine dünya genelinde göçün her geçen gün giderek arttığını, Birleşmiş Milletler 2013 sonunda açıkladığı Küresel Göç Raporu İstatistikleri'nde belirtmiştir (Ünal, 2014).

Uluslararası Göç Örgütü (IOM)'nin 2020 verilerine göre ise dünya genelinde uluslararası göçmen sayısı 272 milyona ulaşırken, bu rakam dünya nüfusunun yaklaşık %3,5'ini teşkil etmektedir. Günümüzde çok sayıda insan özellikle yaşadıkları ülkeden başka ülkelere göç etmektedirler. Bir kısmı göç, geliri yüksek olan ülkelere olmaktadır. Uluslararası göçün en başta gelen nedeni gidilen ülkede iş olanaklarının olmasıdır. Dünyadaki uluslararası göçmen nüfusunun büyük çoğunluğunu, yüksek gelirli ülkelerde yaşayan göçmen işçiler oluşturmaktadır (IOM, 2020). Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF)'in 2020 yılına ait verdiği göç raporunda uluslararası göçmen nüfusun 281 milyona ulaştığını, bunun 36 milyonunu çocuk göçmenlerin oluşturduğuna dikkat çekmektedir (UNICEF, 2021).

Daha iyi bir yaşam standardı ve iş olanağı fikri, çocuklarına iyi bir gelecek sunma düşüncesi, aileleri yaşam kalitesi daha yüksek ülkelere göçe itmektir (Özyakışır, 2017). Göçün etkisiyle çağdaş toplumlar her geçen gün çok kültürlü bir yapıya bürünmektedir (CPI, 2017).

Tüm göçmenler için başka bir ülkede yaşam riskli ve zor olmasına karşın, köklerinden koparılmış bir hayat sürmenin çocuklar üzerinde benzersiz etkileri bulunmaktadır. Kaliteli bir eğitim, hayatta başarılı olmanın temel koşullarından biridir ve bu koşul, mülteci acil durumlarında çok zor bir mesele haline gelmektedir. UNICEF'e göre, genellikle okul güvenliği, sınıftaki dil engelleri ve mali sorunlar nedeniyle mülteci çocukların okula gitmeme olasılığı diğer çocuklara göre beş kat daha fazla olmaktadır (CONCERN, 2020)

Aile geçmişisi göçmen olan çocukların (birinci, ikinci ve daha yüksek kuşak) ortalama olarak okulda daha az başarılı olma eğilimleri vardır. Ayrıca okulu erken terk etme olasılıkları diğer çocuklara

göre daha yüksektir. Bu eğilim üzerinde birden fazla nedenin etkisi olabilir. Kültürel ve dilsel faktörler bir çocuğun başarısında, sosyal çevreye ve eğitime entegrasyonunda ve gelişmesinde, sosyo-ekonomik dezavantaj gibi faktörler kritiktir ve dikkate alınmalıdır (Janta ve Harte, 2013).

İnsanın doğası gereği bu öğrenciler eski akrabalarını, arkadaşlarını, çevrelerini ve okul öğretmenlerini özledikleri için yeni duruma uyum sağlamakta zorlanırlar. Bu öğrenciler özellikle okulda içine kapanırlar ve yeterince iletişim kuramazlar. Bu durum sorunun büyümesine neden olur. Göçmen çocukların dilden kaynaklanan iletişim eksikliği, bunun sonucunda motivasyon eksikliği, kültürel algı sorunları, yetersiz rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, kendini ifade edememe, dışlanma ve akran zorbalığından kaynaklanan özgüven kaybı, okul ve çevre içinde insanların birbirleriyle iletişim kurmasını sağlayamayan ve en önemlisi, dil becerilerinin henüz kazanılmamış olmasıdır (Telsaç, Karagöz ve Telsaç, 2022). KKTC göç alırken aynı zamanda göç de veren bir ülke konumundadır. KKTC kendisi de dışa göç verirken, farklı coğrafyalardan da göç almaktadır (Atasoy, 2011). Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) 2020 verilerine göre ülkede yaşayan yabancı nüfus, 3. ülke vatandaşları 33.663, Türk nüfus 127.762 olarak verilirken KKTC'nin toplam nüfusu 382.836 olarak verilmektedir (ÇSGB, 2020).

Son yıllarda ülkeye, daha çok ülkeden mülteci ve sığınmacıların da geldiği görülmektedir (Yakınthou & Polili, 2010). Yabancı uyruklu kişilerin diğer birçok ülkede olduğu gibi, değişik nedenlerle KKTC'de gün geçtikçe artmakta olduğu gözlenmektedir. Eğitim, göçün ülkeye getirdiği önemli sorunlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Hallaçlı & Gül, 2021). Bu bağlamda göç eden ailelerin okul çağında olan çocukları ülkedeki mevcut okullara gitmek ve eğitim almak durumundadır. Ancak çok farklı ülkelere gelen, farklı dillere ve kültürel ortamlara sahip olan bu çocukların eğitim gördükleri okullarda problemlerle karşılaştıkları bilinmektedir. Eğitim, göçmenler için yeni yaşam koşullarına, yeni ortamlara ayak uydurmak ve yaşadıkları olumsuzlukları geçmişte bırakmak için önemli bir araçtır (Eren, 2019). Türkçe dilini kullanamayan 3. ülkelerden gelen, Türkiye'den gelen ve ana dili Türkçe olan öğrenciler olmak üzere iki gruba ayrılabilirler. Ancak hepsi de farklı ortamlardan ve farklı kültürlerden gelmektedirler. Farklı kültürlerle sahip göçmenlerin ülkede artışı, okula giden göçmen çocukların sayılarını da artırmaktadır. KKTC Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'nin verdiği yıllık öğrenci sayılamaları raporlarında da Türkiye Cumhuriyeti (TC) vatandaşı, Türkçe dilini kullanamayan öğrenciler de 3. ülke vatandaşı olarak verilmiştir.

Aşağıdaki Tablo 1'de beş yıl arayla, lise eğitiminin sonuna kadar olan istatistikî bilgiler verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı (MKB)'na bağlı Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi (EOHD) Müdürlüğü resmi sitesinden alınarak düzenlenmiştir. 2010 öncesine ait veri bulunmadığı için öğretim yılı olarak daha geriye gidilememiştir. Tablo 1 incelendiğinde, okullarda öğrenim gören yabancı uyruklu, özellikle 3. ülke vatandaşı olan öğrenci sayılarında ciddi bir artış olduğu dikkat çekmektedir. Her geçen yıl göçün artarak devam etmesi, okullardaki öğrenci sayılarının çoğalmasına neden olmaktadır. Bu araştırma MEB'nin istatistikî bilgilerinde, Türkçe diline hakim olmayan çeşitli ülkelere gelen öğrenciler, 3. ülke vatandaşı olarak verilmiştir. Veriler özel okulları kapsamamaktadır.

Tablo 1. KKTC'de Devlet Okullarında Eğitim Alan Öğrencilerin Vatandaşlıklarına Göre Sayıları

Öğretim Yılı	Toplam Öğrenci Sayısı	KKTC Vatandaşı	%	Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı	%	3. Ülke Vatandaşı	%
2010-2011	44801	29733	66.37	13380	29.87	1688	3.7
2015-2016	48158	33480	70	12651	26	2027	4
2020-2021	52631	36389	69.1	12817	24.4	3427	6.5

Tablo 1’de 2010-2011 öğretim yılında KKTC’de toplam yabancı öğrenci sayısı 1688 (%3.7), 2015-2016 öğretim yılında 2027 (%4) ve 2020-2021 öğretim yılında 3424 (%6.5) yabancı uyruklu öğrencinin okula devam ettiği görülmektedir. Son beş yılda yabancı uyruklu öğrenci sayısında ciddi bir artış olurken, öğrenci artışına paralel olarak kültürel çeşitlilik de artmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Amacı

Günümüzde göçler, dünyanın en önemli sorunlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekonomik ve güvenlik nedenleri başta olmak üzere birçok nedenden insanlar buldukları yerlerden başka yerlere göç etmektedirler (Ekici & Tuncel, 2015). Çok farklı nedenlerle kendi ülkelerinden ayrılarak başka bir ülkede yaşam kurmak için göç eden insanlar vardır. KKTC’de her geçen yıl artış gösteren yabancı uyruklu nüfusun okul çağındaki çocukları buradaki okullara devam etmektedirler. Değişik ülkelerden ve kültürlerden gelen bu öğrencilerin okullarda karşılaştıkları sorunların olduğu görülmektedir. Bu çalışma, KKTC’de yaşayan 14-18 yaş grubu 3. ülkelerden gelen göçmen çocukların eğitimleri ile ilgili yaşadıkları öncelikli sorunlarını ortaya çıkarmayı amaçlarken aynı zamanda da bu öğrencilerin akademik ve sosyal uyumları ve gelişimleri ile ilgili durumlarını belirlemek ve çözüm önerileri ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Problemi

Araştırmanın genel ve özel amaçları doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi şöyle ifade edilebilir; “KKTC’de öğrenim görmekte olan 3. ülke vatandaşı olan göçmen öğrencilerin okullarda yaşadıkları sorunlar nelerdir? Araştırma problemine bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Katılımcı görüşlerine göre göçmen öğrencilerin okul içinde yaşadıkları;

- Sosyal sorunları nelerdir?
- Akademik sorunları nelerdir?
- Sorunların nedenleri nelerdir?
- Sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerileri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Geleceğin mimarları çocukların hem daha iyi bir eğitim alması hem de değerlerini bilen ahlaklı insanlar olarak yetişebilmeleri için onların eğitim ve öğretim süreçlerinde ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekmektedir. Farklı bir kültürden büyük travmalar yaşayarak kendilerine yabancı olan bir ülkede yaşamaya çalışan göçmen çocukların ahlaki değerlerinin ve karakterlerinin oluşmasında ve sosyal uyumları açısından eğitimin yeri tartışılmazdır. Göçmen çocukların buldukları ülke sınırları içerisindeki haklarından olan eğitim hakkı, tüm temel ihtiyaçlar gibi temel bir ihtiyaçtır ve önemli bir haktır. KKTC yıllardır göç alan ülkeler arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda ülkeye gelen göçmenlerle birlikte sorunlar da büyümekte ve bu durum eğitim alanına da ciddi bir şekilde yansımaktadır. Yabancı nüfusun giderek artış göstermesi, konu üzerinde daha fazla çalışma yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ayrıca eğitimcilere, uzmanlara ve politika üreticilerine de sorun hakkında ortaya koyacağı bilgiler açısından da büyük bir öneme sahiptir.

Varsayımlar

Araştırmaya katılan örnekleme katılımcıların sorulara samimi ve doğru cevaplar verdikleri varsayılmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, KKTC’de Gazimağusa merkezde bulunan devlete ait bir lisede öğrenim gören 3. ülkelerden gelen ve Türkçeye hakim olmayan göçmen çocukların okullarda yaşadıkları sorunların ve çözümünün, öğretmen görüşleri ışığında belirlenmesi ile sınırlıdır. Ayrıca, araştırma ile ilgili verilerin toplanmasında kullanılan görüşme soruları ve bunlara öğretmenler tarafından verilen cevaplar ile sınırlıdır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel yöntem uygulanmıştır. Nitel durum çalışmasının özelliği, bir veya birden fazla durumu araştırmaktır. Bir duruma etki eden etmenler bütüncül olarak araştırılır. Durum çalışması 'nasıl' ve 'niçin' sorularına cevap arayan bir olgu veya bir olayı inceleme olanağı veren bir araştırma şeklidir (Yıldırım, Şimşek, 2006:277). Çalışmanın deseni, bütüncül durum desendir. Bu tür durum deseninde, bir analiz birimi (kurum, kişi, okul, program) vardır (Yıldırım, Şimşek, 2006:290). Araştırmada görüşme (mülakat) yöntemi kullanılmıştır. Görüşme yönteminin tercih edilmesinde araştırma konusu etkili olmuştur. Belirli bir alanda bir durum ile ilgili sorunları, ihtiyaçları, beklentileri geniş bir şekilde belirlenip analiz edilebilmesi için en doğru ve en çok tercih edilen yöntemlerden olan görüşme yöntemiyle katılımcıların, görüş ve düşünceleri konusunda bilgiler elde etmek hedeflenmiştir. Bu kapsamda, görüşme soruları katılımcılara karşı tarafsız, mesafeli ve belirli bir sürede yapılmasına yönelik temel prensiplerle belirli bir standart altında geliştirilmiş, sonuçta da güvenilir veriler elde edilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu, Gazimağusa merkezde bulunan bir devlet lisesinde görev yapan eğitimcilerden oluşmaktadır. Araştırma, zaman ve olanaklar göz önünde bulundurularak, ulaşılabilirliği ve çalışmanın yapılması sırasında uygun bir ortam oluşturulabileceği düşünülerek merkezde bulunan bir lise seçilmiştir. Çalışma grubunu, yabancı uyruklu öğrencilere ders veren 18 öğretmen ve onları takip eden, sorunları ile ilgilenen üç rehber öğretmen ile programların uygulanması ile öğrencilerin takibinden sorumlu dört idareci (biri müdür) olmak üzere toplam 25 eğitimci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 25 kişi, gönüllülük esasına dayalı olarak amaçlı örneklem yöntemiyle belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanmasında mülakat tekniği kullanılmıştır. Araştırma için geliştirilen mülakat soruları, araştırma problem ve araştırma sorularının tümüne cevap aranacak biçimde kapsam geçerliliği bulunan dokuz adet açık uçlu ve yarı yapılandırılmış sorudan oluşmaktadır. Görüşme soruları hazırlanmadan önce konu ile ilgili kapsamlı bir literatür taraması yapılmış ve alanla ilgili literatür incelenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın bütüncül bir resim oluşturulabilmesi için elde edilen veriler ve ulaşılan sonuçların teyit edilerek güçlendirilmesi için katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Ayrıca nitel araştırmada yüz yüze görüşmeler ayrıntılı ve derinlemesine bilgi toplamada güvenilirliği sağlayan önemli özelliklerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu araştırmada da yüz yüze görüşmelerde derinlemesine, ayrıntılı bilgilere ulaşılması amaçlanmıştır. Sorular deneyimli katılımcılara dayandırılarak hazırlanmıştır. Deneyimlerle ilişkilendirilen sorular, konuyla ilgili güvenilir açıklamalar elde edilmesini sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Ayrıca görüşme formu geliştirilirken bu konuda çalışan uzmanların da görüşleri alınarak görüşme soruların geçerli ve güvenilir olması için gerekli çalışmalar yürütülmüştür. Mülakat sorularının, araştırmanın desenine uygun olması ve verilerin derinlemesine analiz edilebilmesi için açık uçlu ve yarı yapılandırılmış olmasına dikkat edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Belirli bir alanda bir durum ile ilgili sorunları, ihtiyaçları, beklentileri, isteklerinin geniş bir şekilde belirlenip analiz edilebilmesi için en doğru ve en çok tercih edilen yöntemlerden biri de görüşme yöntemidir. Görüşme yöntemi kullanılırken katılımcıların, durumları ve düşünceleri ile ilgili bilgiler elde etme hedeflemiştir (Yıldırım & Şimşek, 2006). Araştırma için geliştirilen mülakat soruları, araştırma problem ve alt problemlerinin tümüne cevap aranacak biçimde kapsam geçerliliği bulunan 9 adet açık uçlu sorudan oluşturulmuştur. Veri toplama sürecinde okulda yabancı uyruklu öğrencilerle çalışmış olan eğitimciler çalışma grubunu oluşturmaktadır. Katılımcılara önceden mülakatın nerde ve ne zaman yapılacağı bildirilerek yüz yüze mülakat yapılmıştır. Mülakat yapılırken katılımcılar bilgilendirilmiş ve mülakatın rahat bir ortamda geçmesi için gerekli ortam hazırlanmıştır. Katılımcıların izinleri alınarak görüşmeler kayıt edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu bölümde katılımcılara yöneltilen yarı yapılandırılmış sorulara verilen yanıtlar çerçevesinde ulaşılan bulguların tablolaştırılarak yorumlanmasına yer verilmiştir. Araştırmada gerçekleştirilen mülakat soruları doğrultusunda temalar belirlenmiş ve elde edilen veriler bu doğrultuda tablolaştırılmıştır. Değerlendirmeler yapılırken araştırmaya katılanların anlatımlarından doğrudan alıntılar verilerek elde edilen bulguların desteklenmesine özen gösterilmiştir. Toplanan veriler betimsel analiz yapılarak temalar oluşturulmuş ve değerlendirilmiştir. Görüşmelerin, dijital kayıtları daha sonra çözümlenmiş ve tüm katılımcılar M, MY1,.. R1,... Ö1, Ö2,...şeklinde kodlanmıştır. (M, Müdürü; MY, Müdür yardımcısını; Ö, Öğretmeni; R de Rehber öğretmeni ifade etmektedir.) Araştırmanın bulgular bölümünde katılımcılar bu kodlama ile adlandırılarak çalışılmıştır.

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Bu bölümde ilk olarak araştırmaya katılan katılımcıların demografik bilgilerine yer verilmiştir. Daha sonra da katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler çözümlenerek temalaştırılmıştır. Dokuz tema altında veriler incelenmiş ve bulgular tablolaştırılarak sunulmuştur. Araştırmaya dahil olan katılımcıların eğitim durumları, meslekteki kıdemleri, yaptıkları görev ve sorumluluklarında farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların okuldaki görevlerine göre dağılımları

Katılımcıların görevleri	N	%
Müdür	1	4
Md. Yardımcısı	4	16
Öğretmen	20	80
Toplam	25	100

Tablo 3. Katılımcıların meslekteki kıdemlerine göre dağılımları

Mesleki Kıdem	N	%
1-5 yıl	0	0
6-10 yıl	1	4
11-20 yıl	7	28
21 yıl ve üzeri	17	68
Toplam	25	100

Tablo 4. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre dağılımları

Eğitim Düzeyi	N	%
Lisans	18	72
Yüksek lisans	5	20
Doktora	2	8
Toplam	25	100

Araştırmaya dahil olan katılımcılar bir müdür, dört müdür yardımcısı ve 20 öğretmenden oluşmaktadır. Tablo 3’de katılımcıların mesleki kıdemleri incelendiğinde, çalışmada en fazla 21 yıl ve üzeri mesleki deneyimleri olanlar %68’ini oluştururken, 1-5 yıl arası kıdemi olan katılımcının bulunmadığı görülmektedir. Buna göre katılımcıların mesleki tecrübelerinin oldukça yüksek seviyede olduğu değerlendirilmektedir. Araştırmaya dahil olan katılımcılarından 18 kişinin (%72)

lisans, beş kişinin (%20) yüksek lisans ve iki kişinin (%8) de doktora düzeyinde eğitim aldıkları tablo 4'te görülmektedir. Buna göre katılımcıların eğitim düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan kişiler kendilerine yöneltilen sorulara, görüşleri doğrultusunda verdikleri cevaplar analiz edilmiş ve elde edilen bulgular tablolalar halinde yorumlanarak sunulmuştur.

1. Katılımcıların Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Okulda Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Görüşleri

Katılımcılarla yapılan görüşmelerde, okulda eğitimlerini sürdüren yabancı öğrencilerin okulda karşılaştıkları sorunların ne olduğu sorularak cevaplamaları istenmiştir. Bulgular Tablo 5'de görülmektedir.

Tablo 5. Yabancı uyruklu öğrencilerin okulda yaşadıkları sorunlar

Katılımcılar	Öğrencilerin okulda yaşadıkları sorunlar	N	%
Katılımcıların tümü	Dil sorunu	25	100
R ₁ , R ₂ , R ₃ , Ö ₁ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈	Uyum sorunu	14	56
MY ₂ , Ö ₂ , Ö ₈ , Ö ₁₁	Sınavlarda performans düşüklüğü	4	16
MY ₁ , Ö ₁ , R ₃ , Ö ₁₁	İçe kapanıklık, çekingenlik	4	16
Ö ₂ , Ö ₁₆	Ekonomik sorunlar	2	8

Tablo 5 incelediğinde müdür, müdür yardımcıları ve tüm öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerin dil sorunu yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, öğrencilerin gerek dil probleminden gerekse kültür farkından dolayı çevreye, okula ve arkadaşlarına uyum sağlamakta sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bir müdür yardımcısı ve üç öğretmen, bu öğrencilerin dil sorunu yaşamasından dolayı derslerde gerekli başarıyı sağlayamadıklarını ifade etmişlerdir. Bir müdür yardımcısı ve üç öğretmen öğrencilerin içe kapanık olduklarını ve çekingen davrandıklarını bu sebeple kendilerini çok iyi ifade edemediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca iki öğretmen bu sorunların yanında öğrencilerin ekonomik sorunlarının da bulunduğunu belirtmişlerdir.

MY2a: *“Türkçe bilmeyen çocuklar kendilerini ifade edemiyor ve derslerini anlayamıyorlar bu nedenle başarı gösteremiyorlar.”*

MY3: *“Dil problemi yaşayan öğrenciler dersleri anlamada zorluk çekiyorlar.”*

Ö1a: *“Uyum sağlamakta, dilimizi konuşmakta ve dolayısıyla kendilerini ifade etmekte çekingen davranmaktadırlar. Örneğin; sınıfta söz hakkı kullanmak gibi.”*

R2a: *“Türkçe dilini çok iyi bilmediklerinden dolayı sınıf içerisinde derslere katılamıyorlar. Sınavlar esnasında soruları anlamayıp öğretmen öğretmenden açıklama yapmalarını istiyorlar. Uyum sorunu yaşıyorlar.”*

Ö16a: *“Yeni kültüre uyum ve arkadaş ilişkilerinde sorun yaşıyorlar. Ekonomik sorunları oluyor. En büyük sorunları ise dil.”*

Müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenlerin ifadelerinden öğrencilerin en çok Türkçe diline yeterince hakim olamadıklarından dersleri takip etmede, çevreyle uyum sağlamada ve kendilerini ifade etmede sorun yaşadıkları anlaşılmaktadır. Bunun yanında az da olsa ekonomik sorunlarının da olduğu görülmektedir.

2. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Okulda Yaşadığı Sorunların Nedenlerine İlişkin Katılımcı Görüşleri

Katılımcı müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenler ile gerçekleştirilen görüşmelerde, okulda eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin, okulda karşılaştıkları sorunların nedenleri

konusundaki görüşleri sorulmuş ve cevap vermeleri istenmiştir. Bu soruya verilen cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6 Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Okulda Yaşadıkları Sorunların Nedenleri

Katılımcılar	Öğrencilerin okulda yaşadıkları sorunların nedenleri	N	%
M, MY ₁ , MY ₂ , MY ₃ , R ₁ , R ₃ , Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈	Dil sorunu	23	92
R ₁ , Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₈	Uyum sorunu	10	40
Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₉ , Ö ₁₁	Müfredat Farkı	4	16
R ₃ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₉ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈	Ekonomi	9	36
Ö ₁ , Ö ₃ , Ö ₉ , Ö ₁₁ , Ö ₁₃ , Ö ₁₅ , Ö ₁₈	İletişimsizlik	7	28
MY ₁ , MY ₂ , Ö ₁ , Ö ₉ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₄ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇	Akademik başarısızlık	9	36
Ö ₈ , Ö ₉ , R ₂ , R ₃	Milli Eğitim Bakanlığı	4	16

Tablo 6 incelediğinde; katılımcıların %92'si yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları sorunların nedenlerinin en baskın olan unsurun dil olduğunu belirtmişlerdir. Bu öğrencilerin buldukları ülkenin dilini iyi şekilde bilmemesinden dolayı %28 iletişimsizlik ve akademik derslerde %36 başarısızlık sorunu yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Matematik, Fizik ve Tarih öğretmenleri bu nedenlerin yanında okul müfredatına geldikleri ülkenin müfredatın uymadığını da belirtmişlerdir. İki rehber öğretmen olmak üzere dört öğretmen ise Milli Eğitim Bakanlığı'nın yabancı uyruklu öğrencilerin dil eğitiminde ve uyumunda yeteri kadar çalışma yapmadığını söylemişlerdir. Öğretmenlerin %36'sı göçmen öğrenci ailelerinin büyük bir çoğunluğunun göç nedeninin ekonomik olduğunu ifade etmişlerdir.

R2b: "Bakanlık tarafından bu durumda olan öğrenciler için herhangi bir adım atılmamaktadır."

Ö11a: "Türkçeyi iyi öğrenememeleri ve konuşamamaları hem akademik hem de iletişim sorunu yaratıyor. Ayrıca geldikleri ülkede aldıkları akademik bilgi farklılıkları çatışma yaratıyor. Sınıf geçme sistemi, branşların ayrılması, zorunlu yerel dersler sorun yaratıyor."

Ö16b: "Genellikle yoksul ailelerin çocukları, bazıları parçalanmış aileler. Baba çalışmak için başka bir ülkeye gitmiş. Kıbrıs'ta ailesi tarafından ihmal edilmiş öğrencim oldu. Müslüman olan bu ailede kadın çalışmadığı için kiralarnı bile ödeyememiş, zorluk çekmişler. Ekonomik sıkıntılar bence yaşamın her alanına yansır. Dil büyük bir problem onlar için. Dile bakım olmayınca sınıfta dersi anlamaları zorlaşıyor."

Katılımcıların ifadelerinden, yabancı uyruklu öğrencilerin en fazla dil yetersizliğinden sorun yaşadıkları, dil sebebi ile okula ve çevreye uyum sağlayamadıkları, sağlıklı bir iletişim kuramadıkları, ekonomik yetersizlikler nedeni ile de ders takviyesi alamadıkları, Milli Eğitim Bakanlığı'nın da bu konuda bir çalışması olmadığı anlaşılmaktadır. Geldikleri ülkenin müfredat farklılıklarının da dilin yanında akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediği görülmektedir.

3. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Okul Dışında Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Katılımcı Görüşleri

Araştırmaya katılan müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenler ile yapılan görüşmelerde, öğrencilerin okul dışında yaşadıkları sorunların neler olduğu sorulmuş ve cevap vermeleri istenmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Okul Dışında Yaşadıkları Sorunlar

Katılımcılar	Okul dışındaki sorunların nedenleri	N	%
M, MY ₃ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄	Çevre uyumu	23	92
M, Ö ₂ , Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₁₁ , Ö ₁₄	Aile	7	28
M, Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₁₄ , Ö ₁₇	Ekonomik	9	36
Ö ₁ , Ö ₂	Barınma	2	8
R ₁ , Ö ₂ , Ö ₁₅	Kültür farkı	3	12
R ₂ , R ₃	Alt yapı eksikliği	2	8
Ö ₁₁ , Ö ₁₇	Bir işte çalışmak zorunda kalınması	2	8

Tablo 7, incelediğinde; müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenler yabancı uyruklu öğrencilerin okul dışında yaşadıkları sorunlar arasında en çok çevreye uyum, ailevi sorunlar ve ekonomik sorunları olduğunu belirtmişlerdir. İki öğretmen ailevi ve ekonomik sorunların yanında bu öğrencilerin barınma sorunu da yaşadıklarını ifade etmiştir. Öğretmenlerin bazıları ülkeler arasında ki kültür farklarının da öğrencileri olumsuz etkilediğini edebiyat ve tarih derslerini anlamada zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. R1 ve R2 bu öğrencilerin geldikleri ülkelerde yeterince eğitim almamaları nedeni ile altyapı eksiklikleri olduğunu ayrıca ifade etmişlerdir. Ö11 ve Ö17 yabancı uyruklu ailelerin çok fazla çocuk sayısına sahip olmaları sebebi ile sorun yaşadıklarını belirtmiş ve bu doğrultuda bir işte çalışmak zorunda kalan öğrenciler olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların ifadelerinden doğrudan yapılan bazı alıntılar aşağıda verilmiştir.

Ma: *“Bazılarının ekonomik ve sosyal uyum yaşadıklarını gözlemledim. Bazılarının ise ailevi ve dil sorunu yaşadıklarını gözlemledim.”*

R1a: *“Tarih ve Edebiyat gibi dersler kültürel anlamda her ülkede farklı olması sebebi ile öğrenciler bu derslerde ciddi sorun yaşıyorlar.”*

R2c: *“Bazı ülkelerden gelen öğrencilerde alt yapı eksikliği oluyor.”*

Ö8a: *“Aileler ekonomik sorunlar yaşayabilmektedir. Yabancı bir ülkede yaşamak her zaman ötekileşmek sorunları yaratmaktadır. Bu sebeple aile toplumdan soyutlanmaktadır. İş bulmakta zorlanmaktadır. Toplum yabancı uyruklu aileleri kabullenmek istememektedirler.”*

Katılımcıların ifadelerinden, yabancı uyruklu öğrencilerin okul dışında yaşadıkları sorunların çoğunlukla ailevi ve ekonomik sorunlar olduğu, çevreye uyum sağlamakta zorlandıkları anlaşılmaktadır. Barınma sorunları da ekonomik sebepler nedeni ile ortaya çıkmaktadır. Başka ülkeden gelmiş olmaları nedeni ile kültür farkı ve alt yapı eksikliği de yaşadıkları görülmektedir. Az da olsa toplum tarafından dışlanan ve bir işte çalışmak zorunda kalan öğrencilerin olduğu anlaşılmaktadır.

4. Öğrencilerin Okul Dışından Kaynaklanan Sorunların Okul Yaşamını Etkilemesine İlişkin Bulgular

Katılımcı müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenler ile yapılan görüşmelerde, okul dışından kaynaklandığını düşündükleri sorunların okul yaşamını etkileyip etkilemediği sorulmuş ve cevap vermeleri istenmiştir. Katılımcıların verdikleri cevapların gruplandırılması Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Yabancı Öğrencilerin Okul Dışından Kaynaklanan Sorunların Okul Yaşamını Etkileme Durumları ile İlgili katılımcı görüşleri

Katılımcılar	Dıştan kaynaklı sorunların okul yaşamını etkilediği durumlar	N	%
Ö ₄ , Ö ₉ , Ö ₁₄ , Ö ₁₈	Uyum	4	16
Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₁₁ , Ö ₁₇	Ekonomik	5	20
Ö ₂ , Ö ₁₁	Kültürel farklılık	2	8
R ₁ , Ö ₁ , Ö ₈	Akademik başarı	3	12
Ö ₆ , Ö ₈	Psikolojik	2	8
Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₈	Dışlanmak	3	12

Tablo 8. incelediğinde; bu öğrencilerin okul dışından kaynaklanan sorunların okul yaşamını en çok ekonomi ve uyumda etkilediği görülmektedir. Ekonomik sebeplerden dolayı çocukların okula ulaşımında sorun yaşadıklarını, kılık kıyafetleri düzgün olmadığı için dışlandıklarını, para kazanmak için okul saatleri dışında çalışan öğrencilerin sabah okula geç geldiklerini belirtmişlerdir. Ö6 ve Ö8 bu öğrencilerin ülke değiştirmeleri ve yaşadıkları sorunlar okuldaki psikolojilerini de olumsuz etkilediği görüşünü belirtmişlerdir. Katılımcılar Ö2 ve Ö11, yabancı uyruklu öğrencilerin kültür farkından dolayı yaşadıkları toplumun bazı geleneklerine yabancı kaldıklarını belirtmiştir. Bu konuda dört öğretmen ise yabancı uyruklu öğrencilerin okul dışındaki sorunların okul yaşamını etkilediğini söylemiş ancak bir görüş belirtmemişlerdir. Bir müdür yardımcısı bu öğrencilerin okul dışındaki sorunları okula taşımadıklarını belirtmiştir. Beş katılımcı ise bu soruya cevap vermemiştir. Görüşmelerden alınan doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

R2d: *“Geldiği ülkenin alt yapısı okul yaşamını etkiliyor. Örneğin; İran’dan gelen öğrencilerin sayısal dersleri iyi olabiliyorken, Rusya’dan gelen öğrencilerin müzik ve resim yetenekleri daha iyi oluyor.”*

Ö2a: *“Etkilediğini düşünüyorum. Örneğin; bazı Arap ülkelerinden gelen öğrencilerin yılbaşı balosu gibi etkinlikleri garip karşıladığı hatırlıyorum.”*

Ö6: *“Ekonomik sorunları olan öğrencilerde psikolojik sorunlar meydana geldiği için derse odaklanmaları zorlaşıyor.”*

Katılımcıların ifadelerinden, yabancı uyruklu öğrencilerin okul dışında yaşadıkları sorunların okul yaşamlarında ekonomik ve uyumda etkilediği görülmektedir. Ekonomik durumlarının zayıf olması ve uyumsuzluk yaşamaları ile birlikte psikolojilerinin bozulmasının akademik başarılarını etkilediği anlaşılmaktadır. Ayrıca kültürel farklılıkların da okula uyum sağlamayı zorlaştırdığı görülmektedir.

5. Katılımcıların Yabancı Öğrencilerin Karşılaştıkları En Önemli Sorunları ile İlgili Görüşleri

Katılımcılara “okulunuzda yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları sorunların en önemli olanı sizce hangisidir?” şeklinde sorulmuş ve cevaplamaları istenmiştir. Katılımcılar yabancı uyruklu öğrencilerin, en önemli olarak gördükleri sorunu belirtmişlerdir. Bu soruya verilen cevaplardan ulaşılan bulgulara Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Görüşleri doğrultusunda Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlardan En Önemli Sorunları

Katılımcılar	Öğrencilerin en önemli sorunların	N	%
M, MY ₁ , MY ₂ , R ₁ , R ₂ , Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈	Dil	21	84
MY ₂ , Ö ₂ , Ö ₇ , Ö ₁₈	Kendini ifade etme	4	16
MY ₃ , R ₁ , R ₃ , Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₄ , Ö ₁₆	Akademik başarısızlık	13	52
MY ₃ , R ₁ , R ₂ , Ö ₃ , Ö ₆ , Ö ₁₅ , Ö ₁₇	İletişim kurma	7	28
R ₂ , R ₃ , Ö ₈ , Ö ₁₀ , Ö ₁₄ , Ö ₁₇	Uyum sağlama	6	24

Tablo 9'a bakıldığında; müdür, müdür yardımcıları ve tüm öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerin (3. ülke vatandaşı) yaşadıkları sorunlarla ilgili en çok üzerinde durdukları dil olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin %84'ü yabancı uyruklu çocukların Türkçe dilini bilmemeleri nedeni ile akademik olarak başarısız olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca Türkçe dilini bilmedikleri için kendilerini ifade etmekte zorlandıklarını ve çevreye uyum sağlayamadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların ifadelerinden doğrudan yapılan bazı alıntılar aşağıda verilmiştir.

Mb: *"Dil yetersizliğidir. Derslerini anlamalarını zorlaştırıyor."*
 Ö8b: *"Sorunların başında dil geliyor. Bu sorun çözülmedikçe öğrenci ne derslerinde başarılı olabilir ne de topluma uyum sağlayabilir."*

Katılımcıların ifadelerinden Türkçeyi konuşamayan yabancı uyruklu öğrencilerin dersleri anlamada, çevreye uyum sağlamada ve kendilerini ifade etmede, iletişim kurmakta zorluklar yaşadıkları anlaşılmaktadır.

6. Yabancı Uyruklu Öğrencilere Uygulanan Programlara İlişkin Katılımcı Görüşleri

Katılımcılar ile yapılan görüşmelerde, okulda yabancı uyruklu öğrencilere yönelik uygulanan ya da öngörülen bir programın olup olmadığı sorulmuş ve bu konu ile ilgili görüşleri istenmiştir. Katılımcıların konu ile ilgili görüşleri aşağıda Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10. Yabancı Uyruklu Öğrencilere Uygulanan Programlar

Katılımcılar	Öğrencilere uygulanan programlar	N	%
M, MY ₁ , MY ₂ , MY ₃ , R ₁ , R ₂ , R ₃ , Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇	Yoktur	21	84
MY ₂ , MY ₃	Rehber öğretmen desteği	2	8
Ö ₁₄ , Ö ₁₅	Gönüllü öğretmen	2	8

Tablo 10. incelediğinde; müdür, müdür yardımcıları ve tüm öğretmenlerin okullarda yabancı uyruklu öğrencilere yönelik özel bir programın uygulanmadığı görülmektedir. MY2 ve MY3bu çocuklara okullarda sadece rehber öğretmenlerin destek olmaya çalıştığını ifade etmiştir. İki öğretmen de eğitim öğretim programının haricinde bu çocuklara gönüllü Türkçe dersi verdiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların bu husustaki ifadeleri aşağıda yer almaktadır.

MY2b: *"Yoktur, sadece rehber öğretmen yardımcı olmaya çalışıyor."*

Ö14: *"Bu durumda olan çocuklara Türkçe eğitimi vermeye çalışıyorum."*

Müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenlerin ifadelerinden okullarda yabancı uyruklu öğrencilere yönelik özel bir eğitim programı uygulanmadığı ve okul öğretmenlerinin kendi olanaklarıyla öğrencilere destek olmaya çalıştıkları anlaşılmaktadır.

7. Katılımcı Görüşlerine Göre Yabancı Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunların Giderilmesi İçin Yapılan Çalışmalar

Araştırmaya katılan müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenler ile yapılan mülakatlarda yabancı bu öğrencilerin karşılaştıkları sorunların giderilmesi için okulda bir çalışma yapıp yapılmadığına yönelik soru sorulmuş ve görüşleri istenmiştir. Katılımcıların verdikleri cevapların gruplandırılması Tablo 11'de yer almaktadır.

Tablo 11. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunların Giderilmesine Yönelik Yapılan Çalışmalarla İlgili Katılımcı Görüşleri

Katılımcılar	Öğrencilere yaşadıkları sorunların giderilmesine yönelik yapılan çalışmalar	N	%
M, Ö ₁₃ , Ö ₁₈	Rehber öğretmen desteği	2	8
MY ₁ , MY ₃ , R ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₈ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆	Yapılmıyor	12	48
R ₁ , R ₂ , Ö ₁₃	Gönüllü öğretmen	3	12

Tablo 11 incelendiğinde katılımcıların, yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları sorunlara yönelik okul bünyesinde uygulanan bir programın olmadığı, bu konuda bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Öğretmenler, bu öğrencilerin sorunlarına rehber öğretmen ve gönüllü öğretmenlerin destek olmaya çalıştığını ifade etmişlerdir. Katılımcıların ifadelerinden doğrudan yapılan alıntılar aşağıda verilmiştir.

Mc: "Evet, rehber öğretmenlere yönlendirilerek destek olmaları isteniyor."

R1b: "Öğretmenler bireysel çaba gösteriyorlar. Örneğin; İngilizce bilen öğrenciye öğretmen dersi İngilizce anlatmaya çalışıyor."

Müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenlerin ifadelerinden; yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadığı sorunların giderilmesine yönelik belirgin bir çalışma yapılmadığı görülmektedir. Ancak müdür ve bir müdür yardımcısı öğrencilerin sorunlarına rehber öğretmenlerin destek olmaya çalıştığını ifade etmiş, ayrıca bazı öğretmenlerin de gönüllü olarak destek oldukları anlaşılmaktadır.

8. Katılımcıların Sorunların Giderilmesine Yönelik Yaptıkları Öneriler

Katılımcı müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenlerle yapılan mülakatlarda, yabancı öğrencilerin karşılaştıkları sorunların giderilmesi için neler yapılabileceğine dair önerileri sorulmuş ve cevaplamaları istenmiştir. Katılımcıların bu hususa verdikleri cevapların gruplandırılması Tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 12. Katılımcıların Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunların Giderilmesine Yönelik Önerileri

Katılımcılar	Öğrencilerin yaşadıkları sorunların giderilmesine yönelik öneriler	N	%
M, MY ₁ , MY ₂ , MY ₃ , R ₁ , R ₃ , Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈	Dil kursu	21	84
Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₃	Uyum Etkinlikleri	5	20
R ₁ , R ₂ , Ö ₉ , Ö ₁₂ , Ö ₁₆	Hazırlık Sınıfları	5	20

Tablo 12’de görüldüğü gibi; yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadığı sorunların giderilmesine yönelik müdür, müdür yardımcıları ve öğretmen önerilerinin başında dil kursu olduğu görülmektedir. Katılımcılar, bu öğrencilerinin sorunlarının çözülmesi için mutlaka okuldaki derslere ek olarak dil kursunun olması gerektiğini ve bununla birlikte sık sık etkinlikler düzenleyerek öğrencilerin okula ve çevreye uyumunun sağlanabileceğini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan R1, R2, Ö9, Ö12, Ö16 yabancı uyruklu öğrencilerin eğitiminde mutlaka hazırlık sınıflarının olması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların bu konudaki görüşlerinden doğrudan alıntılar aşağıda yer almaktadır.

MY2c: “Öncelikle Milli Eğitim Bakanlığı’nın bu konuda çalışma yapması gerekiyor. Bakanlık yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe kursu vermeli, okullar da bu çalışmalarını desteklemelidir.”

R3: “Öncelikle okul sonrası, Milli Eğitim Bakanlığı yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe kursu açabilir. Aileler için de ayrıca bir kurs düzenlenmesi gerekmektedir.”

Ö1b: “Öğleden sonraları kurs veya oryantasyon için etkinlikler yapılmalıdır.”

Ö12: “Diğer ülkelerde olduğu gibi öncelikle öğrencilerin dili öğrenmeleri için kurs açılmalıdır. Hazırlık sınıfları da düzenlenmelidir. Yabancı uyruklu öğrenciler dili tamamen öğrendikten sonra eğitimine devam edilmelidir.”

Katılımcıların ifadelerinden; yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadığı sorunların giderilmesine yönelik başlıca çalışmanın Milli Eğitim Bakanlığı tarafından dil kursu açılması gerektiği anlaşılmaktadır. Bunun yanında çeşitli etkinlikler düzenlenerek yabancı uyruklu öğrencilerin uyumuna destek olmak gerektiği ayrıca hazırlık sınıflarının oluşturulmasının da sorunlara çözüm olabileceği önerilmektedir.

9. Katılımcıların Konuya İlişkin Ek Görüşleri

Yapılan görüşmelerde katılımcılara “başka eklemek istediğiniz bir şey var mı?” diye sorulmuş ve cevaplamaları istenmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 13’de yer almaktadır.

Tablo 13. Katılımcıların Eklemek İstedikleri İlave Unsurlar

Katılımcılar	Ek görüşler	N	%
R ₂ , R ₃ , Ö ₁₁	Dil eğitimi	3	12

Tablo 13 incelediğinde; Katılımcılardan R2, R3 ve Ö11, ailelere de dil eğitimi verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların görüşlerinde doğrudan alıntılar şu şekildedir;

R2e: “Aileler için de dil eğitimi verilmelidir.”

Ö11b: “Yabancı uyruklu öğrencilere aileleri ile birlikte Türkçe öğretilmesi gerekir.”

Sonuç

Göçün yerel düzeyde en fazla hissedildiği alanlar eğitim ve öğretimin merkezi olan okullardır. Eğitimcilerin, geldikleri ülkenin dilini bilmeyen, kültür farkı olan, kimisi savaş mağduru olmuş, kimi büyük sıkıntılar yaşamış, kimi stres ve travma altındaki bu çocuklara, nasıl davranacakları konusunda bilgi ve deneyim eksikliği okullarda önemli bir problem olmuştur. Bu konuda, MEB tarafından önemli ve gerekli adımlar atılmadığı, yabancı uyruklu çocukların eğitiminde; müfredat ve dil, öğretmen ihtiyacı ve yetiştirilmesi, okul kültürüne ve eğitim sürecine uyum sorunlarının iyileştirmeye açık unsurlar olduğu görülmüştür. Bu öğrencilerin okul ortamına, eğitim süreçlerine, sosyal ve akademik uyumlarının oluşmasında, birlikte yaşama ve birlikte başarıya bilinci edinmelerinde ve toplumsal entegrasyon adına en kritik rol, okullarda görevli olan yönetici ve öğretmenlere düşmektedir. Bu noktada, göçmen öğrencilerin yaşadıkları travma ve sıkıntılarının ötürü verilmesi gereken psiko-sosyal desteklerde ve entegrasyon aşamalarının sağlıklı yürütülmesinde danışma ve rehberlik hizmetlerinin çoğaltılmasının önemi ortaya çıkmaktadır (MEB, 2017). Özellikle okullarda eğitim ve öğretim hizmeti alan yabancı uyruklu öğrenci sayısının artacağı düşünüldüğünde psikolojik danışmanlık ve rehberlik servislerine ne kadar büyük bir

sorumluluk yükleneceği ortaya çıkmaktadır. KKTC her ne kadar dünyada tanınmayan bir devlet olsa da ilgili uluslararası antlaşmalar KKTC’de resmi olarak kabul edilmektedir. Bu araştırma sonucunda aşağıda özetlenen sonuçlara ulaşılmıştır;

Farklı ülkelerden, farklı gerekçelerle göç ederek KKTC’ye gelen ve eğitimlerini buradaki okullarda sürdüren çocukların, araştırmaya katılan müdür, müdür yardımcısı ve öğretmenlerini gözlemleri sonucunda belirlenen sorunları, nedenleri ve sorunların giderilmesine yönelik önerileri ile ilgili elde edilen sonuçlar şöyle; Kültür farklılığı, kalabalık aile yapıları, yaşanan ekonomik zorluklar ve en önemli neden olan dil yetersizliği beraberinde birçok sorunu da barındırmaktadır. Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı çevreye, ortamlara ve yaşam tarzına uyum sağlamada güçlükler yaşanmaktadır. Özellikle dili konuşamama nedeniyle hem sosyal yaşamda hem de okul ortamında, derslerde kendilerini ifade edememelerinden kaynaklı iletişim kurmada güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Yaşanılan sorunların en önemlisinin dil olduğu ardından da kültür farklılığının olduğu görülmektedir. Öncelikle, katılımcıların büyük çoğunluğu, yabancı uyruklu (3. ülke vatandaşı) öğrencilerin dil probleminden dolayı çevreye, okula ve arkadaşlarına uyum sağlamada sorun yaşadıklarını, dil sorunu yaşamalarından dolayı akademik başarılarının düşük olduğunu bu öğrencilerin içe kapanık ve çekingen davrandıklarını bu sebeple de kendilerini çok iyi ifade edemediklerini belirtmişlerdir.

Katılımcılar, bu öğrencilerin sorunlarının çözülmesine katkı koyacağını düşündükleri önerileri şöyle; Öğrencilere, okulda aldıkları derslerin dışında dil kursunun gerektiğini ve bununla birlikte sık sık etkinlikler düzenlenerek öğrencilerin okula ve çevreye uyumlarının sağlanabileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca yabancı uyruklu öğrencilerin eğitime başlarken bir hazırlık sınıfının ardından normal programa devam etmesinin yararlı olacağına vurgu yapmışlardır. Katılımcıların vurgu yaptıkları bir diğer konu da ekonomik yetersizlikten dolayı, okul dışında ek kurslar alamadıklarıdır. Bu öğrencilerin okul dışında da sorunlar yaşadıklarını ve bu sorunlar arasında en çok çevreye uyum sorunları ile ailevi ve ekonomik sorunları olduğunu belirten katılımcılar, öğrencilerin barınma sorunu da yaşadıkları, kültür farklılığından da olumsuz etkilendiklerine dikkat çekmişlerdir. Özellikle edebiyat ve tarih derslerinde hem dil hem de kültür farkından dolayı dersleri anlamada ciddi güçlük yaşadıkları vurgulanmıştır. Katılımcıların bir kısmı ekonomik sebeplerden dolayı çocuklarını okula ulaştırmakta sorun yaşadıklarını, kılık kıyafetlerinden dolayı dışlandıklarını, aile bütçesine katkı koymak için okul saatleri dışında çalışmak zorunda kalan öğrencilerin olduğu ve yorgun düştükleri için de okula geç geldiklerini belirtmişlerdir.

Araştırmada, yabancı uyruklu öğrencilere yönelik resmi bir program uygulamasının olmadığı, rehber öğretmenlerin destek olmaya çalıştığı ayrıca diğer bazı öğretmenlerin bu çocuklara eğitim öğretim programının haricinde gönüllü Türkçe dersi verdikleri belirlenmiştir. Bunun yanında, yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadığı sorunların giderilmesine yönelik belirgin bir çalışmanın da bulunmadığı, sadece öğrencilerin sorunlarına rehber öğretmenlerin destek olmaya çalıştığı ve bazı öğretmenlerin de gönüllü olarak destek oldukları hususu öne çıkmaktadır.

Araştırma kapsamında ihtiyaç duyulan konularda (dil, kültür ve sosyal uyum) öğrenciler verilecek eğitimin ailelere de verilmesi gerektiği yönünde katılımcıların görüşlerinin bulunduğu ve bunun öğrencilerin sorunlarının çözümüne katkı sağlayacağını düşündükleri tespit edilmiştir. Katılımcıların ortaya koyduğu görüşlerden, yabancı öğrencilerin Türkçeyi yeteri kadar bilmemeleri ve kullanamamaları nedeniyle dersleri anlamada güçlük çektikleri, sınavlarda gerekli başarıyı sağlayamadıkları, çoğunlukla doğru iletişim kurmada yaşadıkları sorunlar nedeniyle, arkadaşlıklarında da sorunların ortaya çıktığı anlaşılmaktadır.

Farklı kültürlerden gelen bu öğrencilerin, gelmiş oldukları ülkelerdeki kültürleri ile KKTC’deki kültür arasında kaldıkları görülmüştür. Bu nedenle yabancı uyruklu öğrenciler okula, eğitim sistemine ve uygulamalara uyumlarında zorluklar yaşamaktadırlar. Tüm bu sorunların giderilmesi için belirlenmiş bir resmi politika ve uygulama olmadığı, öğretmen ve okul yöneticilerinin bireysel olarak bazı çabalar ortaya koydukları yapılan bu araştırmayla ortaya konulmuştur.

Öneriler

Yapılan bu çalışmada katılımcılardan elde edilen veriler doğrultusunda, KKTC okullarında öğrenim gören farklı ülkelerden gelen yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarının azaltılmasına ve uyumlarına yönelik aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Yabancı uyruklu öğrencilerin her yönüyle topluma uyum sağlamaları için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından politikaların geliştirilmesi,
- Okul programlarda, yabancı uyruklu öğrencilerin kendi kültürlerini tanıtmaları ve içinde buldukları kültürü tanımalarına yardımcı olacak etkinliklerin resmi programa alınması,
- Uyum sürecinde dil ağırlıklı hazırlık programlarının hazırlanarak uygulamaya konması,
- Hazırlanacak uyum programına paralel, eğitimcilerin eğitilmeleri ve uygulamaların nasıl olacağı konusunda yetiştirilmeleri,
- Göçmen ailelerin takibi ve çocukların KKTC'ye daha kolay uyum sağlamaları için eğitim programları hazırlanması ve bu çerçevede ailelerin de bu sürecin içine alınması,
- Yabancı uyruklu öğrencilerin ve ailelerinin de yaşanan sorunlarla ilgili görüşlerinin alınarak onların açısından yaşanan sorunların ne olduğunun ortaya konması bakımından önem taşımaktadır.
- Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi ile ilgili öğretmenlerin yaşadıkları sorunlara yönelik bir çalışma yapılması, konunun daha net olmasına yardımcı olacağı ayrıca konu ile ilgili yapılacak ileri araştırma çalışmalarının, karşılaşılan sorunların giderilmesi yönünde önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Atasoy, A. (2011). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin nüfus coğrafyası. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 8(15), s.29-62.
- CONCERN (2020). Five Unique Challenges Facing Refugee Children. [https://concernusa.org/news/refugee-children-unique-challenges/#:~:text=According%20to%20UNICEF%2C%20refugee%20children,over%201%20million%20Syrian%20refugees\).](https://concernusa.org/news/refugee-children-unique-challenges/#:~:text=According%20to%20UNICEF%2C%20refugee%20children,over%201%20million%20Syrian%20refugees).)
- Cyprus Pedagogical Institute (2010). Göçmen Öğrencilerin Kıbrıs Okullarına ve Toplumuna Pürüzsüz Entegrasyonuna Yönelik Kültürlerarası Eğitim. Cyprus: Ministry Of Education and Culture.
- Çağlayan, A. (2005). Ahlak Pusulası, Ahlak ve Değerler Eğitimi: İstanbul: DEM Yayınları.
- Çağlayan, S. (2006). Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 17, s. 67-91.
- ÇSGB, (2020). Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Raporu. <https://csgb.gov.ct.tr/>
- The World Bank Report (2019). Göç ve Beyin Göçü. ECA Ekonomik Güncelleme Raporu. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/551261580801381893/pdf/Migration-and-Brain-Drain.pdf>
- Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Müdürlüğü (2016). Vatandaşlık Durumlarına Göre Öğrenci Sayılamaları. <http://eohd.mebnet.net/sites/default/files/2015-16IstatistikYilligi.pdf>
- Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Müdürlüğü (2011). Vatandaşlık Durumlarına Göre Öğrenci Sayılamaları. <http://eohd.mebnet.net/sites/default/files/2010-11IstatistikYilligi.pdf>
- Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Müdürlüğü (2021). Vatandaşlık Durumlarına Göre Öğrenci Sayılamaları. http://eohd.mebnet.net/sites/default/files/2020-2021_Yilligi.pdf
- Ekici, S. & Tuncel, G. (2015). Göç ve İnsan. *Birey ve Toplum*, S. 5 (9), s.9-22. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/307113>
- Eren, Z. (2019). Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Göçmen Çocukların Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 213-234.

- Gül, M. İ.; Boyraz, B. (2021). Malakanlar Örneğinde Sürgün ve Göç Olgularının Kayıt Altına Alınmasına Dair Bir Değerlendirme. *The Journal of International Social Research*, S. 14 (77), s. 442-449.
- Hallaçlı, F. & Gül, İ. (2021). Suriyeli Öğrencilerin Türkiye’de Eğitim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Journal of Human Sciences*, 18(2),199-214. *Dio:10.14687/jhs.v18i2.6146*
- IOM (2011). World Migration Report. International Organization for Migration, Switzerland. [https://scholar.google.com/scholar?start=10&q=7.%09IOM++\(2011\).+World+Migration+Report.+International+Organization+for+Migration,+Switzerland.++&hl=en&as_sdt=0,5&as_vis=1](https://scholar.google.com/scholar?start=10&q=7.%09IOM++(2011).+World+Migration+Report.+International+Organization+for+Migration,+Switzerland.++&hl=en&as_sdt=0,5&as_vis=1)
- IOM (2018). World Migration Report, the UN Migration Agency. https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2018_en.pdf
- IOM (2020). World Migration Report, the UN Migration Agency <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2020-turkish-chapter-2>
- Janta, B. & Harte, E. (2013). Education of migrant children Education policy responses for the inclusion of migrant children in migrant Europe. <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=16680&langId=en>
- McCann, F., Poot, J. & Sanderson, L. (2010). Migration, Relationship Capital and International Travel: Theory and Evidence. *Journal of Economic Geography*, S.10 (3), s. 361-387.
- Özyakışır, D. (2017). Ekonomik kalkınmada göçmen transferlerinin rolü: mit mi gerçek mi? *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, S. 6 (2), s.1172-1188.
- Telsaç, Ö., Y., Karagöz, S. & Telsaç, C. (2022). The Educational Problems of Migrant Children: Findings and Recommendations. *International Journal of Educational Research Review* www.ijere.com 345
- UNICEF, (2021). Migration Data. <https://data.unicef.org/topic/child-migration-and-displacement/migration/>
- Ünal, S. (2014). Türkiye’nin Beklenmedik Konukları: “Öteki” Bağlamında Yabancı Göçmen ve Mülteci Deneyimi. *Journal of World of Turks*, S. 6(3), s.65-89.
- Yakinthou, C. & Polili, Ö. (2010). Ortak Bir Amaç Üzerinden Uzlaşmak: Kıbrıs’ta Mülteci ve Sığınmacılar İçin İnsan Hakları. Tesev Yayınları, Aralık, s.23-28
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde -Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.

Extended English Summary

Public opinion surveys show that the world is facing the most serious global migration crisis (World Bank Report, 2019, p.3). Today, one of the world’s main problems is the acceleration of immigration. Many groups of people have to leave their homelands due to war or life challenges in their countries (Gül & Boyraz, 2021, p. 448). With the acceleration of mass immigration in recent years, it has become very difficult to get accurate information on immigration numbers. However, education is one of the most important tools for immigrants to adapt to new living conditions and environments. Also, it is an important tool to leave negative experiences behind (Eren, 2019).

Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) is a country that receives immigration. This research aims to identify problems experienced by foreign students at schools and the existing precautions, if any in place. It can be observed that children of foreign families have some problems at school and in the school environment, and a serious reflection of this could be seen. Furthermore, this study proposes solutions for the identified problems of foreign students at schools.

Answers were sought to the following questions:

- What are the social problems of foreign students?
- What are the economic problems of foreign students?

- c) What are the causes of problems for foreign students at school?
d) What are the possible solutions to the problems of foreign students?

This study employs a qualitative case study. The characteristic of a qualitative case study is to investigate one or more cases. Factors affecting a situation are investigated holistically (Yıldırım, Şimşek, 2006:277). In this research, a holistic single-case design was used. In holistic single-case design, there is a single analysis unit (institution, individual, school, and program) (Yıldırım & Şimşek, 2006:290). Interviews were used to collect data. A high school in the Famagusta region was chosen as the universe of the research due to its accessibility. The universe of this study consists of educators working in a high school in Famagusta. The participants consist of a total of 25 people who work with foreign students, including 18 teachers, three school counsellors and four administrators. The interview questions developed for this study were composed of nine semi-structured questions.

The obtained data were analysed and interpreted. The data were analysed thematically, and participants were coded as M, MY, R, and Ö1, Ö2, Ö3 for anonymity. From the findings, it was determined that the primary problems of the foreign students were language skills and economic problems. These problems trigger other problems for the students, and their problems become more complex.

The majority of the participants stated that due to the language barrier, foreign students experience adaptation problems in terms of environment, school and friends. Since foreign students do not have a good command of the language, this also negatively impacts their academic success. Participants stated that most students show introverted and shy behaviour as a result of the language barrier. They stated that students also experience problems outside of school and that they mostly have problems adapting to the environment as well as family and economic problems. Participants pointed out that cultural differences also affect students negatively. It has been observed that these students, who come from different cultures, are stuck between their own culture and the culture they are in.

Since there is no official policy about the integration process of these students in schools, helping these students, ensuring their swift adaptation to their new environment and preventing any possible problems are taken on by teachers and school counsellors on a voluntary basis.

It is proposed that official policies should be developed and implemented in schools to help students' integration process. Inclusion activities which will help foreign students introduce their own culture as part of the official program will help students' smooth adaptation, which may reflect on academic performance positively.